

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра туризму та готельного господарства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації,

проф. Гаврилюк С. В. _____

Протокол № __ від _____ 2017 р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ ТУРИЗМУ ТА СИСТЕМИ ГОСТИННОСТІ

підготовки бакалавра спеціальності

241 „Готельно-ресторанна справа”, 242 „Туризм”

освітньої програми (спеціалізації)

Готельно-ресторанна справа, Туризм

Програма навчальної дисципліни „ІСТОРІЯ ТУРИЗМУ ТА СИСТЕМИ ГОСТИННОСТІ” підготовки бакалавра, галузі знань 24 „Сфера обслуговування”, спеціальностей 241 „Готельно-ресторанна справа”, 242 „Туризм”, за освітніми програмами Готельно-ресторанна справа, Туризм

Розробники: доцент кафедри туризму та готельного господарства, к.геогр.н., доц. Ільїна О.В.

Рецензент: доцент кафедри економічної та соціальної географії, к. геогр. н, доц. Краснопольська Н.В.

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри туризму та готельного господарства

протокол № від 20 р.

Завідувач кафедри

проф. Ільїн Л.В.

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією географічного факультету

протокол № від 20 р.

Голова науково-методичної комісії факультету

Поручинський В.І.

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1.1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	24 „Сфера обслуговування”	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4	241 „Готельно-ресторанна справа”, 242 „Туризм”,	Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
ІНДЗ: €	Готельно-ресторанна справа, Туризм Бакалавр	Лекції 18 год.
		Практичні (семінарські) 18 год.
		Самостійна робота 76 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: екзамен

Таблиця 1.2

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	24 „Сфера обслуговування”	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4	241 „Готельно-ресторанна справа”, 242 „Туризм”,	Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
ІНДЗ: €	Готельно-ресторанна справа, Туризм Бакалавр	Лекції 8 год.
		Практичні (семінарські) 10 год.
		Самостійна робота 88 год.
		Консультації 14 год.
		Форма контролю: екзамен

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Утвердження суверенності України супроводжується своєрідним “історичним ренесансом”. Спостерігається спалах неабиякого інтересу до проблем вітчизняної історії, витоків національної культури, непересічних досягнень минулого. Це зрозуміло, адже знання історичних і культурних надбань наших предків потрібне не тільки для відродження державності та піднесення національної гідності, а й для

використання кращих традицій минувшини у практиці сьогодення. Одна з таких стародавніх традицій – мандрівництво. Водночас інтерес до історії туризму зумовлений не лише проблемами історичної науки чи вимогами історичної пам'яті народу. Її знання потрібне викладачам, студентам вищих навчальних закладів, усім фахівцям туристської справи, яка останнім часом дедалі виразніше виступає як важливий сектор суспільного виробництва, культурна інституція, “індустрія гостинності”.

Закон України “Про туризм” (1995 р.) визначає туристську галузь як одну з пріоритетних галузей національної економіки і культури.

Методологічно виправданим є те, що історія туризму в Україні досліджується і викладається в контексті загального процесу становлення та еволюції світового туризму, що охоплює всі історичні епохи – від рабовласницького суспільства до сучасної цивілізації. Тому логічно, що в усіх розділах програми, висвітлюючи історію розвитку туризму на українських землях, прагнуть подати її в панорамі основних етапів поступу туризму на нашій планеті.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях: історія вітчизняного і міжнародного туризму, становлення і функціонування туристичної індустрії, історичний досвід організації туристичної діяльності.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2.1

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Мандрівництво як прообраз туризму. Початок організованого туризму					
Тема 1. Історичні передумови виникнення і розвитку туризму	14	2	2	8	2
Тема 2. Подорожі у стародавньому світі	12	2	2	8	
Тема 3. Подорожі у епоху Середньовіччя	12	2	2	8	
Тема 4. Подорожі і географічні відкриття у XV-XVI ст.	12	2	2	8	
Тема 5. Розвиток туризму у світі на рубежі XIX-XX ст.	12	2	2	8	
Разом за змістовим модулем 1	62	10	10	40	2
Змістовий модуль 2. Основні напрямки розвитку туризму в Україні. Сучасний стан розвитку туризму					
Тема 6. Туризм в Україні в XIX – на поч. XX ст.	12	2	2	8	
Тема 7. Розвиток туризму у світі в II пол. XX ст.	12	2	2	8	
Тема 8. Міжнародний туризм на сучасному етапі	14	2	2	8	2

Тема 9. Розвиток туризму у сучасній Україні	20	2	2	12	4
Разом за змістовим модулем 2	58	8	8	36	6
Усього годин	120	18	18	76	8

Таблиця 2.2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Мандрівництво як прообраз туризму. Початок організованого туризму					
Тема 1. Історичні передумови виникнення і розвитку туризму	12	2		10	2
Тема 2. Подорожі у стародавньому світі	12		2	8	2
Тема 3. Подорожі у епоху Середньовіччя	12		2	8	2
Тема 4. Подорожі і географічні відкриття у XV-XVI ст.	16	2	2	10	2
Тема 5. Розвиток туризму у світі на рубежі XIX-XX ст.	12			10	2
Разом за змістовим модулем 1	66	4	6	46	10
Змістовий модуль 2. Основні напрямки розвитку туризму в Україні. Сучасний стан розвитку туризму					
Тема 6. Туризм в Україні в XIX – на поч. XX ст.	12		2	10	
Тема 7. Розвиток туризму у світі в II пол. XX ст.	12		2	10	
Тема 8. Міжнародний туризм на сучасному етапі	10	2		10	2
Тема 9. Розвиток туризму у сучасній Україні	12	2		12	2
Разом за змістовим модулем 2	54	4	4	42	4
Усього годин	120	8	10	88	14

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 5.1

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	<p>Становлення і розвиток туристсько-екскурсійної справи в Російській імперії у ХУІІІ- I пол.ХІХ ст</p> <p>Досягнення науково-технічного прогресу як соціально-економічні передумови становлення і розвитку туризму в Росії в ХІХ ст. Вдосконалення транспортної системи. Вихід туризму на державний рівень. Введення відпусток для працюючих як чинник розвитку туризму. Створення перших туристичних організацій у Російській імперії, їх види. Початок друкування спеціальної туристичної літератури, її види. Внутрішній і закордонний туризм Російської імперії. Центри культурно-пізнавального туризму: С-Петербург, Москва, Київ, Тифліс, Одеса, Ялта.</p>	36

2	Туризм в епоху Просвітництва Виокремлення туризму в окрему соціальну сферу в епоху Просвітництва. Виникнення термінів “туризм”, “турист”. Основні передумови становлення туризму. Культурно-мистецькі пам’ятки епохи Відродження як об’єкт туризму. Формування туристичних центрів. Елементи стихійності і організованості в практиці подорожей і туризму. Індивідуальні і масові подорожі.	40
	Разом	76

Таблиця 5.2

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Становлення і розвиток туристсько-екскурсійної справи в Російській імперії у ХУІІІ- І пол.ХІХ ст Досягнення науково-технічного прогресу як соціально-економічні передумови становлення і розвитку туризму в Росії в ХІХ ст. Вдосконалення транспортної системи. Вихід туризму на державний рівень. Введення відпусток для працюючих як чинник розвитку туризму. Створення перших туристичних організацій у Російській імперії, їх види. Початок друкування спеціальної туристичної літератури, її види. Внутрішній і закордонний туризм Російської імперії. Центри культурно-пізнавального туризму: С-Петербург, Москва, Київ, Тифліс, Одеса, Ялта.	44
2	Туризм в епоху Просвітництва Виокремлення туризму в окрему соціальну сферу в епоху Просвітництва. Виникнення термінів “туризм”, “турист”. Основні передумови становлення туризму. Культурно-мистецькі пам’ятки епохи Відродження як об’єкт туризму. Формування туристичних центрів. Елементи стихійності і організованості в практиці подорожей і туризму. Індивідуальні і масові подорожі.	44
	Разом	88

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Підготувати науково-дослідний реферат на одну із запропонованих тем обсягом до 25 сторінок друкованого тексту і належно оформити відповідно вимогам до такого виду робіт:

1. Мандрівництво в Україні як прообраз туризму (ІХ-ХІХ ст)
2. Початок організованого туризму (кінець ХІХ-початок ХХ ст).
3. Виникнення в Україні перших туристських організацій
4. Рекреаційне освоєння Криму
5. Кримсько-Кавказький гірський клуб (1890-1915 рр.)
6. Зародження туристсько-екскурсійної справи на західноукраїнських землях
7. Розвиток готельної справи в другій половині ХІХ- на початку ХХ ст.

8. Розвиток туризму в Україні в міжвоєнний період (1918-1939 рр.)
9. Туристсько-екскурсійна справа і краєзнавчий рух у Радянській Україні в період “українізації” (1923-1933 рр.)
10. Краєзнавчо-туристські товариства “Плай” і “Чорногора” на західноукраїнських землях
11. Туристсько-екскурсійна діяльність наприкінці 40-х- на початку 50-х рр. ХХ ст.
12. Система організації і управління туризмом у 50-60-ті рр. ХХ с.
13. Міжнародний туризм у 70-80-ті рр. ХХ ст.
14. “Інтурист” –лідер серед туристських організацій СРСР.
15. Діяльність Української республіканської ради по туризму та екскурсіях щодо розвитку масового туристського руху в Україні.
16. Діяльність Бюро міжнародного молодіжного туризму “Супутник”.
17. Сучасний стан молодіжного і дитячого туризму.
18. Сучасний стан сільського (зеленого) туризму.
19. Сучасний стан оздоровчо-спортивного туризму
20. Сучасний стан екскурсійної діяльності
21. Санаторно-курортні (оздоровчі)заклади України.
22. Готельне господарство, туристська інфраструктура.
23. Активізація міжнародної туристської діяльності в Україні як складова зовнішньоекономічної діяльності.
24. Підготовка кадрів для туристської галузі в Україні
25. Правові засади туристської діяльності в Україні.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 7.1

Поточний контроль (мах = 40 балів)										Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1					Модуль 2		Модуль 3					
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9				
4	3	3	3	3	3	3	3	5	10	30	30	100

Шкала оцінювання

Таблиця 7.1

Таблиця 7.2

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреалогії та рекреаційної географії / О.О.Бейдик. – К.: Інститут туризму ФПУ, 1998. – 130 с.

Воронкова Л.П. История туризма: Учебное пособие / Л.П.Воронкова. – М.: Наука, 2001. – 210 с.

Устименко Л.М., Афанасьев І. Ю. Історія туризму: Навчальний посібник. – К. : Альтерпрес, 2005. – 320 с.

Федорченко В.К. Туристський словник-довідник: Навчальний посібник / В.К.Федорченко, І.М. Мініч. – К.: Дніпро, 2000. – 160 с.

Федорченко В.К. , Дворова Т. А. Історія туризму в Україні: Навчальний посібник . – К.: Вища школа, 2002. – 188 с.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Предмет і завдання історії туризму
2. Основні чинники виникнення подорожей і туризму
3. Історичні етапи розвитку туризму
4. Значення туризму для історії людства
5. Загальна характеристика розвитку подорожей в стародавньому світі
6. Розвиток мореплавства в стародавній Фінікії
7. Подорожі стародавніх греків
8. Подорожі в стародавньому Римі
9. Розвиток інфраструктури для подорожуючих і традиції гостинності в стародавньому світі
10. Загальні риси подорожей в античному світі. Значення мандрівництва у формуванні тогочасного світогляду
11. Соціально-економічна характеристика розвитку і види подорожей в епоху Середньовіччя
12. Розвиток мореплавства в VII-XV ст. в Арабському світі
13. Подорожі вікінгів у VIII-XII ст.
14. Розвиток інфраструктури для подорожуючих в епоху Середньовіччя
15. Традиції гостинності та розвиток подорожей на Русі в X-XV ст.
16. Соціально-економічна характеристика та чинники розвитку подорожей в епоху Відродження
17. Розвиток мореплавства та Великі географічні відкриття
18. Подорожі в Росії в XV-XVII ст.
19. Нові складові у сфері гостинності у XV-XVI ст.
20. Основні види та значення подорожей в XV-XVI ст.
21. Основні чинники появи туризму в епоху Просвітництва
22. Подорожі та географічні відкриття XVII-XVIII ст.
23. Поява туризму та розвиток системи гостинності в XVII-XVIII ст.
24. Основні види та значення подорожей в епоху Просвітництва
25. Основні чинники та напрямки розвитку туризму і системи гостинності в світі в XIX — першій половині XX ст.
26. Туристична діяльність Томаса Кука
27. Створення перших туристичних об'єднань і міжнародних організацій
28. Прочанство в Російській імперії у XIX — на початку XX ст.

29. Загальна характеристика розвитку туризму на українських землях у складі Російської імперії в XIX — на початку XX ст.
30. Готельні послуги та розвиток курортів на українських землях у XIX — на початку XX ст.
31. Становлення музейної справи та розвиток краєзнавства в Україні на межі XIX-XX ст.
32. Політичні та соціально-економічні чинники розвитку туризму на українських землях в складі Австро-Угорської імперії
33. Туризм на українських землях у складі Польщі (1921-1939 рр.)
34. Основні риси розвитку туризму на українських землях у складі Австро-Угорщини та Польщі
35. Характеристика основних передумов розвитку туризму та екскурсійної справи в Російській імперії у XVIII -першій половині XIX ст.
36. Географічні відкриття російських мореплавців у XVIII – першій половині XIX ст.
37. Формування основних туристичних центрів Російської імперії у XVIII - першій половині XIX ст.
38. Основні види і характер туризму в Російській імперії у XVIII - першій половині XIX ст.
39. Основні передумови розвитку туризму в Російській імперії на рубежі XIX-XX ст.
40. Створення і діяльність перших туристичних організацій у Росії.
41. Основні види, характер і особливості розвитку туризму в Російській імперії на рубежі XIX - XX ст.
42. Створення і функціонування туристичної інфраструктури у XIX–XX ст.
43. Особливості російського туризму на рубежі XIX - XX ст.
44. Туристичні центри Російської імперії на рубежі XIX -XX ст.
45. Передумови розвитку туристичної справи в Галичині на рубежі XIX - XX ст.
46. Особливості розвитку українського туризму на початку XX ст.
47. Діяльність церковних братств XIX ст. досвід їх роботи з організації мандрівок та екскурсій у Західній Україні.
48. Туристична справа в Україні на рубежі XIX-XX ст.
49. Створення та функціонування в Галичині перших туристичних організацій на початку XX ст.
50. Характер і види подорожей у Галичці на початку XX ст.
51. Характеристика основних етапів розвитку туризму в Радянському Союзі.
52. Особливості туристичного руху в СРСР у 20—30-і роки.
53. Створення і діяльність перших радянських туристичних організацій.
54. Стан туристичної справи в СРСР після Великої Вітчизняної війни.
55. Характер і основні види туризму в Радянському Союзі.
56. Діяльність найбільших радянських туристичних організацій.
57. Соціально-економічні чинники розвитку туризму в світі в другій половині XX століття.
58. Особливості світової туристичної індустрії та основні види туризму в світі в другій половині XX століття.
59. Створення та діяльність міжнародних туристичних організацій у другій половині XX століття.
60. Основні тенденції розвитку туризму на межі XX–XXI століть.
61. Найважливіші чинники розвитку туризму у другій половині XX століття.
62. Характеристика і аналіз світової туристичної індустрії та основні види туризму в другій половині XX століття.
63. Зміст та мета діяльності міжнародних туристичних організацій у другій половині XX століття.

64. Сучасні тенденції розвитку туризму у світі на межі ХХ–ХХІ століть.
65. Стан туристичної справи в Україні в 90-ті роки ХХ століття.
66. Український туризм як складова міжнародного туризму.
67. Основні тенденції та перспективи розвитку вітчизняного туризму на рубежі ХХ–ХХІ століть.
68. Внесок українців у географічні дослідження земної кулі.
69. Зародження готельної справи в Україні.
70. Виникнення в Україні перших туристських організацій.
71. Рекреаційне освоєння Криму.
72. Кримсько-Кавказький гірський клуб (1890-1915 рр.).
73. Розвиток готельної справи в Україні (друга половина ХІХ- на початку ХХ ст.).
74. Туристсько-екскурсійна справа і краєзнавчий рух у Радянській Україні в період „українізації” (1923–1933 рр.).
75. Основні напрями розвитку туризму в Україні в повоєнний період (50-60-ті рр.).